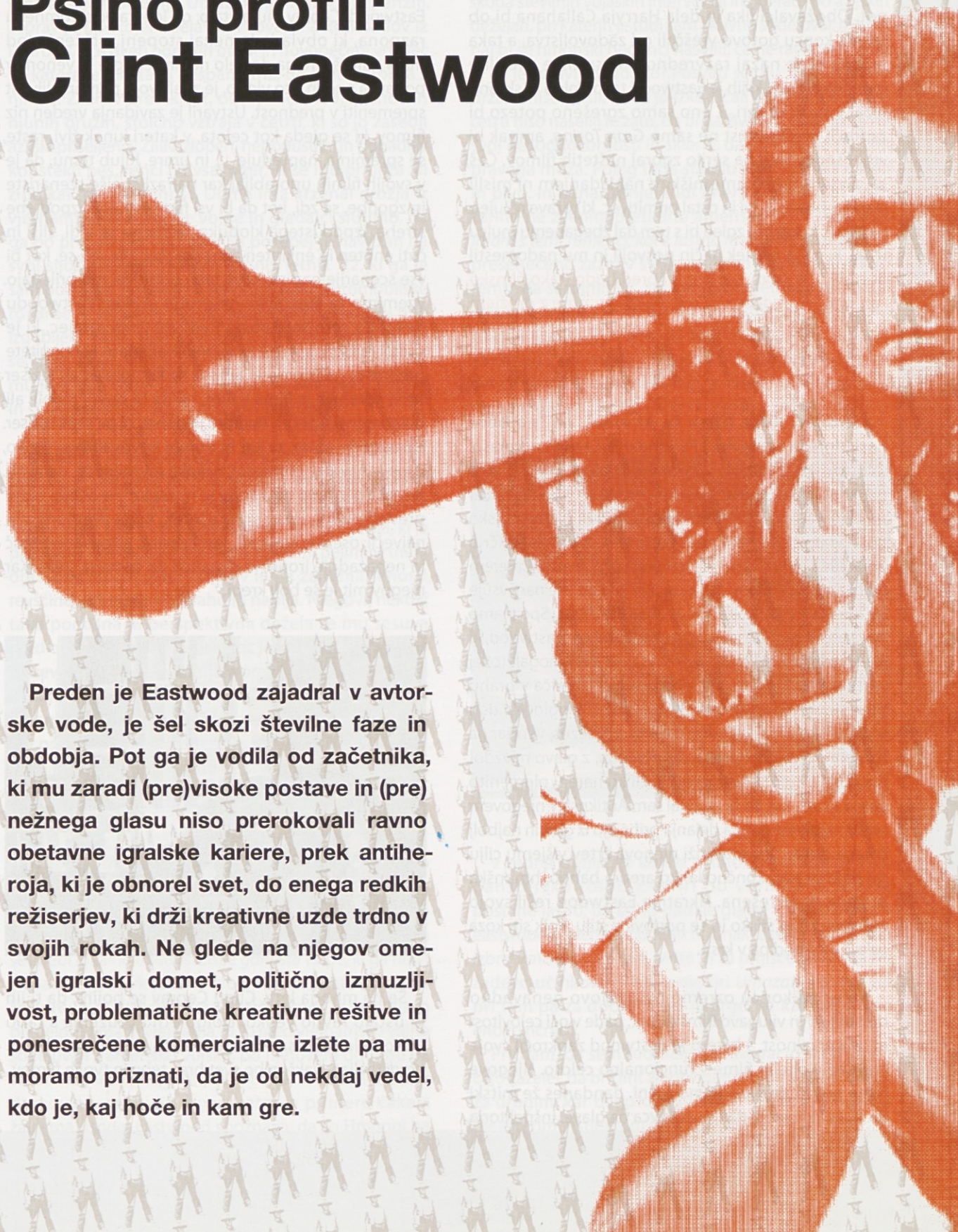

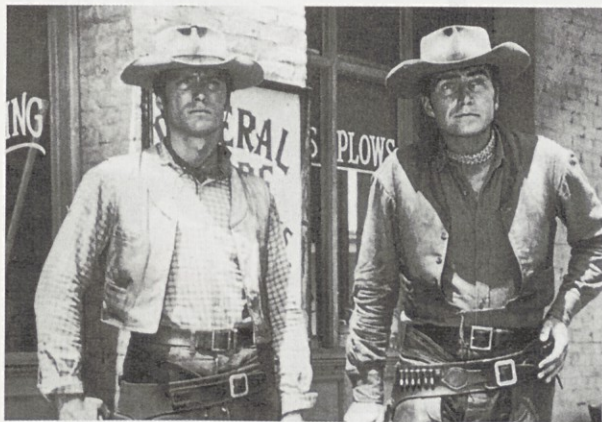
Psiho profil: Clint Eastwood

Preden je Eastwood zajadral v avtorske vode, je šel skozi številne faze in obdobja. Pot ga je vodila od začetnika, ki mu zaradi (pre)visoke postave in (pre)nežnega glasu niso prerokovali ravno obetavne igralske kariere, prek antiheroja, ki je obnorel svet, do enega redkih režiserjev, ki drži kreativne uzde trdno v svojih rokah. Ne glede na njegov omejen igralski domet, politično izmuzljivost, problematične kreativne rešitve in ponesrečene komercialne izlete pa mu moramo priznati, da je od nekdaj vedel, kdo je, kaj hoče in kam gre.

Začetniška faza. V 50. letih dvajsetega stoletja je statiral v številnih B filmih, med drugim v *Maščevanju človeka ribe* (The Revenge of the Creature, 1955, Jack Arnold), v katerem je debitiral, in *Tarantela* (Tarantula, 1955, Jack Arnold), ter številnih televizijskih serijah. Prvo pomembnejšo vlogo je dobil v filmu *Ambush at Cimarron Pass* (1958, Jodie Copelan). Po premieri slednjega je resno razmišljal, da bi obesil igralsko kariero na klin: »Bil je obupen, grozen film. Verjetno najslabši film vseh časov.«

Rawhide faza. Potem je dobil drugo glavno vlogo Rowdya Yatesa v uspešni western televizijski seriji *Rawhide*, kjer je med leti 1959 in 1965 nastopal kar v 217 epizodah. V odmorih med snemanjem se je zavzeto učil filmske obrti in tehnike. Ko je hotel sam zrežirati epizodo, mu studio tega ni dovolil, zato je zmontiral le nekaj napovednikov. »Bil sem star krepko čez 30, moja kariera pa je bila na psu. Kmalu bi obupal, potem pa je prišel klic iz Italije.« V Španiji naj bi novinec Sergio Leone posnel italijanski western. »Če bo zanič, ga tako ali tako ne bo nihče videl,« si je mislil in sprejel. Ostalo je zgodovina.

Špageti faza. Po uspehu vesterna *Za prgišče dolarjev* (Per un pugno di dollari, 1964, Sergio Leone) je Eastwood je postal velika zvezda v Evropi. Sledili so *Za dolar več* (Per qualche dollaro in più, 1965, Sergio Leone) in *Dober, grd, hudoben* (Il buono, il brutto, il cattivo, 1966, Sergio Leone) in Eastwood je zaslovel tudi v ZDA. Pri kreiranju svojega junaka v ponču je tudi sam aktivno sodeloval, med drugim je očistil gostobesedni dialog in tako postal skrivnostni, molčeči tujec. In mimogrede, Eastwood v dolarski trilogiji ni »The Man With No Name«, kot ga pogosto označujejo, ampak mu je v prvem delu ime Joe, v drugem Monco, v tretjem pa Blondie. Leoneju se je zahvalil s posvetilom na koncu vesterna *Neoproščeno*.

Vestern faza. Eastwood je bil najprej kavboj, šele zatem vse drugo. Po vrnitvi v domovino je zaigral v westernih drugih režiserjev: *Obesite jih brez milosti* (Hang 'Em High, 1968, Ted Post), ki veliko dolguje Leoneju, *Vsi za El Dorado* (Paint Your Wagon, 1969, Joshua Logan), omleden western-muzikal, v katerem res ni imel kaj iskati in *Joe Kidd* (1972) že malce upehanega Johna Sturgesa. Filmi niso preveč pomembni, so pa pomagali učvrstiti njegov status. Sledili so westerni, ki jih je sam zrežiral: *Neznani zaščitnik* (High Plains Drifter, 1973), *Izobčenec Josey Wales* (The Outlaw Josey Wales, 1976), *Bledi jezdec* (Pale Rider, 1985) in *Neoproščeno*, eden boljši od drugega.

Sieglova faza. Z veteranom, mentorjem in prijateljem Donom Sieglom se je izvrstno ujel v sodobnem westernu *Šerif v New Yorku* (Coogan's Bluff, 1968), *Sierra Torrida* (Two Mules for Sister Sara, 1970), *Slepilo* (The Beguiled, 1971) in *Pobeg iz Alcatraza* (Escape from Alcatraz, 1979). Siegel je Eastwooda spodbujal, naj začne režirati in celo zaigral točaja v njegovem prvencu *Groza v noči* (Play Misty for Me, 1971). Tudi njemu se je zahvalil s posvetilom na koncu vesterna *Neoproščeno*.

Harryjeva faza. Z vlogo nepopustljivega inšpektorja Harryja Callahana v trilerju *Škorpion ubija/Umazani Harry* (Dirty Harry, 1971) je zadel terno, hkrati pa prejel očitke levih kritikov, da je fašist. Svoje vigilantstvo je omilil v nadaljevanju *Past za inšpektorja Callahana* (Magnum Force, 1973, Ted Post), kjer se bori proti mladim policajem iz lastnih vrst, ki so še bolj radikalni od njega. Sledili so neprimerno slabši *Maščevanje inšpektorja Callahana* (Enforcer, 1976, James Fargo), *Nenadni udarec* (Sudden Impact, 1983, Clint Eastwood) in *Smrtonosna igra* (The Dead Pool, 1988, Buddy Van Horn), kjer je lik Umazanega Harryja dodobra razvodenel.

Falusna faza. V prvem *Umazanem Harryju* je Eastwood uporabljal magnum 44, »the most powerful handgun in the world«, nadaljeval pa z vse večjim in močnejšim orožjem: magnum avtomatik, harpuna, bazuka, v *Kalibru 20 za specialista* (Thunderbolt and Lightfoot, 1974, Michael Cimino) je streljal celo iz 20 milimetrskega topa. Ja, Clint ima rad orožje.

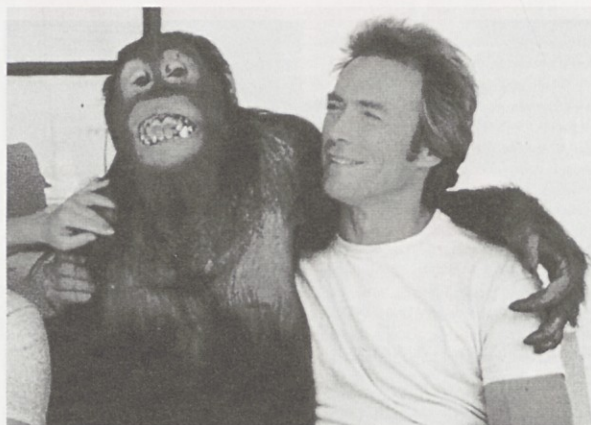
Domoljubna faza. Za domovino se je boril v *Orlovskem gnezdu* (Where Eagles Dare, 1968, Brian G. Hutton) in (malo manj) v *Kellyjevih herojih* (Kelly's Heroes, 1970, Brian G. Hutton). V *Ognjeni lisici* (Firefox, 1982, Clint Eastwood) je Rusom ukradel supersonično letalo, v *Rojnem vojaku* (Heartbreak Ridge, 1986, Clint Eastwood) se je brez pomislov udeležil invazije na Grenado in pobil nekaj domorodcev, v filmu *Na ognjeni črti* (In the Line of Fire, 1993, Wolfgang Petersen) je s svojim telesom zaščitil predsednika ZDA, v *Vesoljskih kavbojih* (Space Cowboys, 2000, Clint Eastwood) pa je bil član agencije NASA, ki reši Zemljo pred nevarnim satelitom. V štirih filmih je bil korejski veteran.

Ženska faza. Z ženskami je imel praviloma napete in sovražne odnose: v *Sierra Torrida* ga je okrog prenašala Shirley MacLaine, ki se je pretvarjala, da je nuna, v resnici pa je bila prostitutka. V antivesternu *Slepilo* je vzporedno šmiranje z gojenkami dekliškega internata drago plačal: najprej so mu odrezale nogo, nazadnje so ga še zastrupile. V *Grozi v noči* ga je nadlegovala zmešana oboževalka, v *Uličnem policaju* (The Rookie, 1990, Clint Eastwood) ga je zvezanega posilila Sonia Braga, v *Neznanem zaščitniku* je on posilil Marianno Hill, medtem ko mu je Verna Bloom dala prostovoljno. V *Bledem Jezdecu* sta se mu nastavljali mati in hči, a je obe zavrnil. Politično korektno se je onegavil z Japonko (Past za inšpektorja Callahana) in črnko (Kazen na gori Eiger [The Eiger Sanction, 1975, Clint Eastwood]). Še posebej burno razmerje (filmsko in zasebno) je imel s Sondro Locke, ki jo je po 13-letnem razmerju brcnil iz filmov in postelje.

Opičja faza. V komedijah *Mož iz San Fernanda* (Every Which Way But Loose, 1978, James Fargo) in *Mož iz San Fernanda 2* (Any Which Way You Can, 1980, Buddy Van Horn) se je spajdašil z orangutanom Clydom in z njim uganjal opičje norčije. Pogojno spadajo v to fazo tudi filmi s Sondro Locke, ki se je nenehno pačila, histerično vreščala, mahala z rokami in skakala naokoli ter mu dodobra skazila vsak film, v katerem se je pojavila.

Glasbena faza. Zaljubljenec v glasbo, še posebej jazz. Sodeloval je s skladatelji, kot so Ennio Morricone, Lalo Schiffrin, John Williams in Lennie Niehaus. *Bird* (1988), biografski film o saksofonistu Charlieju Parkerju, je projekt ljubezni in film, o katerem je Eastwood sanjal, odkar ga je leta 1945 poslušal na koncertu. V *Grozi v noči* je vključil petminutni prizor z montereyskega jazz festivala, ki ni imel nobene zveze z zgodbo. V istem filmu je zrežiral enega prvih videospotov na filmu (pesem *The First Time Ever I Saw Your Face* je zapela Roberta Flack). Kljub problematičnemu glasu in posluhu je Eastwood zapel v filmih *Vsi za El Dorado*, *Kellyjevi heroji*, *Sierra Torrida*, *Barski pevec*, *Slepilo*, *Bronco Billy*, *Mož iz San*

Fernanda in *Polnoč v vrtu dobrega in zla*. V zadnjem obdobju hvalabogu ne poje več, ampak sklada lirično glasbo za svoje filme. Še posebej izstopa balada na akustični kitari *Claudia's Theme* iz filma *Neoprosčeno*.

Podjetniška faza. Leta 1967 je ustanovil produkcijsko podjetje Malpaso (španska beseda, ki pomeni napačen korak, zgrešeno potezo), prek katerega je režiral vse svoje filme. Je podjeten, varčen in hiter režiser: filme praviloma posname v okviru proračuna in pred rokom. Najprej je snemal za studio Paramount, pozneje za Warner Bros. Je eden najbogatejših ljudi v filmski industriji.

Skrita faza. Eastwood je dal priložnost kar nekaj režiserjem, ki so režirali njegove filme (Michael Cimino, Buddy Van Horn, James Fargo, Richard Tuggle). Dokler so ga ubogali in delali po njegovo, je bilo vse v redu, težave pa so nastale, če je bil kdo preveč samosvoj in si je upal Eastwoodu postaviti po robu. Režiser Philip Kaufman je zaradi »kreativnih nesoglasij« žele po tednu dni letel s snemanja *Izobčenca Joseya Walesa*, zamenjal pa ga je sam Eastwood.

Smrtonosna faza. V svojih filmih je *suma sumarum* pobil nekaj čez sto ljudi, med najbolj znanimi so: Lee Van Cleef, Andy Robinson, Robert Duvall, Geoffrey Lewis, Hal Holbrook, Bill McKinney, John Malkovich in Gene Hackman.

Religiozna faza. S cerkvijo in Bogom ima od nekdaj neporavnane račune. V *Neznanem zaščitniku* je dal v rdeče pobarvati cerkev, v *Punčki za milijon dolarjev* in *Gran Torinu* polemizira z duhovnikom o posmrtnem življenju, krivdi, grehu in odrešitvi. Bil je tudi lažni prerok v *Kalibru 20 za specialista*. Do zdaj Boga še ni našel.

Nadnaravna faza. V *Neznanem zaščitniku* in *Bledem jezdecu* se pojavi kot Angel maščevanja, ki pride nazaj na Zemljo kaznovat svoje morilce.

Očetovska faza. Očeta je nadomeščal Jeffu Bridgesu (*Kaliber 20 za specialista*), Samu Bottomsu (*Bronco Billy*), Kylu Eastwoodu (Barski pevec), Charlieju Sheenu (*Ulični policaj*), Hillary Swank (*Punčka za milijon dolarjev*) in Bee Vangu (*Gran Torino*).

Neuspešna faza. V 80. letih je izgubil *touch* in posnel nekaj popolnoma zgrešenih, vulgarnih in pritlehnih

izdelkov, s katerimi je hotel privabiti mlajšo publiko: *Mož iz San Fernanda 2*, *Ognjena lisica*, *Vročina v mestu* (City Heat, 1984, Richard Benjamin), *Rožnati Cadillac* (Pink Cadillac, 1989, Buddy Van Horn) in zadnja dva *Umazana Harryja*. Pobral se je šele v 90. s filmom *Beli lovec*, *Črno srce*.

Faza slabih razvad. Poleg tega, da je bil rasist, mizogin in morilec, se je vdajal še naslednjim grdim razvadam: lažnivec (*Slepilo*), ženskar (*Groza v noči*), skopuh (ne pusti, da mu zdravnik razreže hlače za 29,50 \$ v prvem *Umazanem Harryju*), uživalec nezdrave hrane (v franšizi *Umazani Harry* venomer žveči hamburgerje in hotdodge), pijanec (*Veliki izziv* [The Gauntlet, 1977, Clint Eastwood]), perverznej (s prostitutkami se gre neobičajne spolne prakse v *Zanki* [Tightrope, 1984, Richard Tuggle]) in še in še. Najbolj grdo razvado je demonstriral v *Izobčencu Joseyju Walesu*, kjer je ves čas žvečil tobak in ga pljuval po glavah pobitih nasprotnikov, žuželkah in psih.

Avtomobilska faza. *Rožnati Cadillac* in *Gran Torino*.

Mačo faza. Vsi filmi.

